خراسان روزنامه صبح ایران
پنج‌شنبه ۹ آذر ۱۳۹۶ . ۱۱ ربیع‌الاول ۱۴۳۹ . شماره ۱۹۶۹۵

علی نیا- رئیس اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی خراسان شمالی از اظهار علاقه اتریشی ها برای صادرات فرش دست‌باف خراسان شمالی به این کشور خبر داد. «صمدی» به خبرنگار ما گفت: در سفر اخیر به اتریش، درباره مزیت های فرش منطقه و قابلیت ها و بی نظیر بودن فرش های دست باف استان گفت و گوهایی انجام دادم تا زمینه صادرات فرش به این کشور فراهم شود.

علاقه‌مندی اتریشی ها به فرش دست باف خراسان شمالی

فرش دست باف خراسان شمالی، گرفتار در تار و پود کپی بافی

نقش رکود بر صنعت فرش

پروانه شیری
info@khorasannews.com

باوجود ظرفیت های منحصر به فرد صنعت فرش دست باف خراسان شمالی، هنوز کاستی هایی در این بخش وجود دارد که باعث شده است توجه به این صنعت در سال های اخیر رنگ ببازد و در رکود به سر ببرد.

فرش دست باف یکی از مهم ترین و درآمدزاترین صنایع دستی خراسان شمالی محسوب می شد به طوری که این صنعت در بازارهای جهانی جایگاهی برای خود داشت اما فاصله گرفتن از بازارهای جهانی، مانع تداوم این جایگاه و روند رو به رشد این صنعت شد و اکنون تنها نامی از ۲۴ هزار بافنده در استان باقی مانده است و عمده بافندگان این صنعت به فراموشی سپرده شده اند.

یکی از تولید کنندگان که ۱۴ سال سابقه فعالیت در تولید فرش دارد، می گوید: پایین بودن دستمزدها و عایدی بافندگان فرش از جمله مشکلات اولیه و اصلی در این صنعت است که باعث شده تولید کنندگان به سمت تولید با کیفیت نروند. این تولید کننده اظهار می کند: برای رفع مشکل فرش های دست باف استان باید دست اندرکاران وارد کار شوند چون تولید کنندگان توان مالی این کار را ندارند. به گفته وی ایجاد خوشه فرش یکی از اهداف متولیان در این بخش است اما طی سال های اخیر فقط نامی از آن می شنویم و اقدامی از سوی مسئولان انجام نمی شود.

یکی دیگر از تولید کنندگان که به گفته خودش به دلیل نبود بازار فروش و هزینه های بالا، به ندرت به تولید فرش اقدام می کند، می گوید: در گذشته اول سفارش می گرفتیم، بعد بافت را شروع می کردیم اما اکنون علاوه بر این که کسی سفارش نمی دهد، تولیدات هم مشتری ندارد.

وی که تمام این مشکلات را مربوط به صادر نشدن فرش می داند، می گوید: متأسفانه هزینه تمام شده تولید در کشور بسیار زیاد است که همین مسئله نبود مشتری و کاهش کیفیت تولید را در پی دارد.

این تولید کننده اضافه می کند: هم اکنون برای عرضه محصول تولیدی در بازار، ناگزیریم از الیاف و مواد اولیه شیمیایی استفاده کنیم تا قیمت تمام شده در حد توان خرید مشتری کاهش یابد. با وجود این، هنوز هم مشتری نداریم و تولیدات هر چند اندک هم روی دست مان می ماند.

وی درباره این موضوع که طرح ها و نقش های کپی شده یکی از عوامل رکود صنعت فرش در استان است، می گوید: با این که خراسان شمالی یکی از قطب های تولید فرش دست باف محسوب می شود اما هنوز حتی یک کارگاه رنگرزی و شست و شو هم ندارد و ناچاریم تولیدات را برای شست و شو به تهران ارسال کنیم که باعث افزایش چند برابری قیمت ها می شود.

این تولید کننده ادامه می دهد: متأسفانه مرکزی برای تهیه مواد اولیه فرش در استان وجود ندارد و بازار فرش در شرایط بسیار نامناسبی به سر می برد.

«شادکام» یکی دیگر از تولید کنندگان که او نیز نبود حمایت و بازار فروش را عامل اصلی اضمحلال رونق فرش استان می داند، می گوید: با این که از همان دوران گذشته بافنده بودیم و بازار فروش خوبی داشتیم اما اکنون دیگر خبری از بازار فروش و مشتری و درآمد نیست.

وی می افزاید: به دلیل هزینه های زیاد تولید، ناگزیر کیفیت را کاهش داده ایم اما باز هم مشتری وجود ندارد.

شادکام به کپی کاری طرح ها و نقش های فرش های دست باف نیز اشاره می کند و می گوید: دیگر از طرح ها و نقش ها و اصالت فرش های قدیم خبری نیست و همه طرح ها را ذهنی می بافیم.

وی با بیان این که در گذشته تولیدات استان در بازارهای جهانی مشتریان خاص خودش را داشت، می افزاید: امروزه تولیدات فرش استان صادر نمی شود و تولید هم دیگر صرفه اقتصادی ندارد.

شادکام کار جمعی در سایه خوشه فرش را مستلزم مدیریت و حمایت های مالی متولیان این بخش می داند و می گوید: وقتی خوشه فرش می تواند راهکاری برای بهبود این وضعیت باشد که متولیان امر آموزش های لازم را در این باره دیده باشند چون هم اکنون تولید کنندگان فقط نام خوشه فرش را می شنوند و در واقع دلیل ایجاد این خوشه را هم نمی دانند.

یک دانش آموخته فرش که تشکل «کانون فرش خراسان شمالی» را با استفاده از دانش آموختگان فرش و تعداد زیادی از بازاریان با هدف توسعه ای تشکیل داده است، مشکلات فرش استان را بازاریابی و فروش و نقص در چرخه تولید می داند و می گوید: خراسان شمالی استانی تولید کننده است، اما اگر مراحل تولید را به پنج بخش مواد اولیه، رنگرزی، طراحی، بافت و بازاریابی تقسیم کنیم، حتی یک کارگاه رنگرزی هم در استان نداریم و چرخه تولید فرش در استان ناقص است.

«یاسر معصومیان» می افزاید: هم اکنون نخ رنگی استان از گرگان و مشهد تهیه می شود و اگرچه در زمینه تکمیل چرخه، حرکت هایی شده است اما حرکتی پایدار نیست.

وی اظهار می کند: متأسفانه تولید کنندگان ما برای کاهش هزینه ها از طرح های کپی و طرح های دیگر استان ها استفاده می کنند، عمده تولید کنندگان به همان طرح های موجود قناعت می کنند و ریسک نمی کنند و آزمون و خطا برایشان معنایی ندارد.

وی ادامه می دهد: مرکز ملی فرش ایران دو دیدگاه به کشور داده است که یک سری فرش های مصرفی رج شمار با قیمت کم و یک سری فرش های هنری و نفیس است که هر دو دیدگاه را در استان داریم.

به گفته وی گاهی به دلیل قیمت زیاد مشتری نیست و گاهی مشتری به دنبال رنگ و طرح جدید است که متأسفانه در استان، به آن اهمیت چندانی داده نمی شود.

معصومیان اظهار می کند: اگر ملاک ما فقط قیمت تمام شده باشد با کاهش کیفیت محصولات، قیمت تمام شده نیز کاهش می یابد اما تاکنون هیچ تأثیری در بازار نداشته است، بنابراین به نظر من باید در زمینه کیفیت بیشتر کار کنیم.

وی همچنین پایین آمدن کیفیت و میزان تولید با طرح های ذهنی و نقص چرخه تولید را مهم ترین مشکل در این بخش مطرح می کند و می گوید: اکنون یک تولید کننده برای شست و شو و شور دادن ناگزیر به ارسال فرش ها به تهران است که هزینه بسیاری در بر دارد و قیمت تمام شده محصول را افزایش می دهد.

معصومیان بیان می کند: خراسان شمالی فقط محل تولید فرش است و فرشی که تولید می شود، در استان توان خرید آن وجود ندارد بنابراین باید شرکت های بازاریابی قوی و فعال باشند. به گفته وی، برخی تولید کنندگان فقط به دلیل این که قیمت تمام شده کاهش یابد، تیشه به ریشه فرش استان زده و طرح و نقش های دیگر استان ها را با بافت بجنورد و استان ادغام کرده اند که این روش باعث از بین رفتن اصالت فرش استان شده است. به گفته معصومیان تغییر نباید به گونه ای باشد که اصالت فرش را از دست دهیم بلکه فرش استان خودمان را باید طوری تغییر دهیم که اصالت مان هم حفظ شود.

یک طراح که خود تولید کننده فرش است، می گوید: برای این که بتوانیم در بازارهای جهانی حرفی برای گفتن داشته باشیم باید قبل از هر چیزی طرح، رنگ و سلیقه های روز دنیا را بشناسیم.

«خوانساری» خاطرنشان می کند: ما روی طرح کار نکردیم و بیشترین آسیبی که در این بخش دیدیم این بوده که طرح های ما بر اساس سلایق روز دنیا نبوده است.

وی اضافه می کند: اگرچه خراسان شمالی نقوش فرش بسیار زیبایی دارد اما امروز با توجه به این که سلیقه جهان تغییر کرده است و افرادی که این فرش ها را می پسندیدند پا به سن گذاشته اند، باید نقش ها و طرح ها را بر اساس سلایق روز تغییر دهیم. این طراح با بیان این که امروز طراحانی نداریم که به روز باشند و سلیقه یابی کرده باشند، افزود: برای بهبود وضعیت باید سلیقه یابی، بازارسازی سپس بازاریابی کنیم که متأسفانه این کار را انجام نمی دهیم.

«خوانساری» به فرش بی نظیر دوروی ابریشم در دویدوخ اشاره می کند و می افزاید: اگرچه این فرش در دنیا بی نظیر است اما برای این که با مبلمان و پرده منازل همخوانی داشته و بر اساس سلایق روز دنیا باشد، ناگزیر به تغییر رنگ آن هستیم که این تغییر را انجام نمی دهیم و ضعف اصلی هم در همین بخش است.

«حسینی پور» می افزاید: یک سری طرح هایی داریم که از گذشته تاکنون تغییری در بافت آن ایجاد نشده است که این موضوع در بازاریابی بی تأثیر نیست. وی بازدید از نمایشگاه های خارجی و آشنایی با سلیقه مشتری و همچنین به روزرسانی طرح ها و نقشه ها را ضروری می داند و خاطرنشان می کند: در شرایط فعلی باید ویژگی هایی به فرش بدهیم تا مشتری برای خرید ترغیب شود.

وی اضافه می کند: چون هشت سال در بازارها حضور نداشتیم، کشورهایی مثل پاکستان، هند، چین و ترکیه سهم بازار ما را گرفته اند و اکنون برای یافتن جایگاه دوباره در بازارهای جهانی نیاز به بازاریابی و شناخت بازار داریم.

حسینی پور تصریح می کند: نیروی کاری که در پاکستان وجود دارد، ارزان تر از ایران است بنابراین برای آن ها قیمت تمام شده کمتر می شود. ما اصالت تولید فرش را داریم اما ۹۰ درصد از قابلیت رقابت را طی هشت سالی که در بازار نبودیم از دست داده ایم و اکنون که می خواهیم برگردیم، باید سلیقه یابی و براساس سلیقه مشتری اقدام کنیم.

به گفته وی اکنون بافندگان عمده باید به کشورهای خارجی سفر کنند و سلیقه آن ها را بشناسند و در حد امکان، تولید فرش را در منطقه راز و جرگلان که به ذهنی بافی تبدیل شده است با سلیقه مخاطب خارجی و داخلی بیامیزند. حسینی پور معتقد است اگر سلیقه یابی نکنیم با رویه کپی بافی همین اندک بازار موجود را هم از دست خواهیم داد. ما هم در خوشه فرش سعی کردیم کارهایی انجام دهیم و سلیقه یابی کنیم اما رغبت و استقبالی از سمت ذی‌نفعان صورت نگرفت.

وی با اشاره به کنسرسیوم های توسعه صادراتی که فرایند طولانی هم دارد، اظهار می کند: تا زمانی که بخش خصوصی به این باور نرسد که برای بازاریابی باید به سمت نوآوری برود، هیچ اتفاق خاصی نخواهد افتاد.

حسینی پور با اشاره به جمعیت ۲۴ هزار نفری بافنده فرش استان می گوید: با وجود این تعداد بافنده در استان، تمایلی به کار جمعی وجود ندارد. تولید کنندگانی در خوشه فرش فعالیت دارند و همواره در صدد رفع حلقه های مفقوده هستیم تا تأمین اعتبار شود اما تولید کنندگان به قدری در گیر بافت هستند که به سمت شهرک فرش نمی آیند تا بقیه زنجیره ارزش این صنعت را کامل کنند به همین دلیل این شهرک به دیگر تولید کنندگان فعال در بخش های دیگر هم واگذار شده است.

وی خاطرنشان می کند: ما آمادگی حمایت داریم مشروط بر این که تولید کنندگان هم تمایلی به مشارکت و همکاری داشته باشند.

مهم‌ترین نکات پرونده

* متأسفانه مرکزی برای تهیه مواد اولیه فرش در استان وجود ندارد و بازار فرش در شرایط بسیار نامناسبی به سر می برد.
* برخی تولید کنندگان تیشه به ریشه فرش استان زده و طرح و نقش های دیگر استان ها را با بافت بجنورد و استان ادغام کرده اند که این روش باعث از بین رفتن اصالت فرش استان شده است.
* تولید کنندگان ما به منظور کاهش هزینه ها از طرح های کپی و طرح های دیگر استان ها استفاده می کنند.
* چون هشت سال در بازار نبودیم کشورهایی مثل پاکستان، هند، چین و ترکیه سهم بازار ما را گرفتند و اکنون برای یافتن جایگاه دوباره در بازارهای جهانی نیاز به بازاریابی و شناخت بازار داریم.

جدول متوسط [شماره ۶۹۹۲]

طراح جدول: مجید شادروح

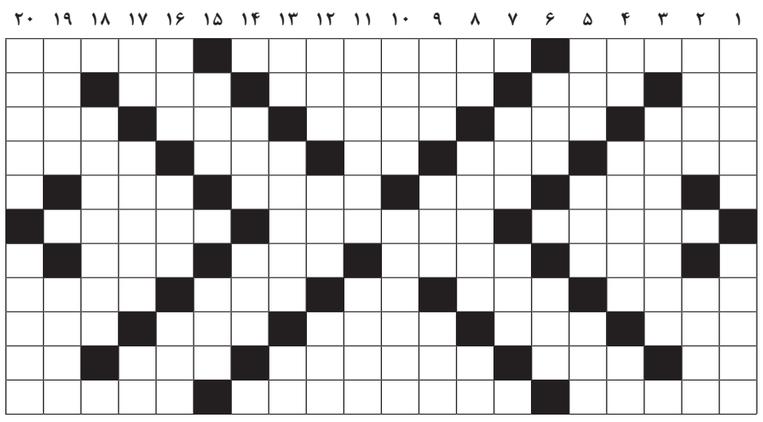

افقی: ۱- ناخوش - کاخ سلطنتی - از روستاهای بخش تبادکان مشهد ۲- علامت مفعولی - حیوان نجیب - خجسته - مدرک - راه میان بر ۳- زبان رسمی ایران پس از اسلام - گندم سوده - بزرگان - همسایه - آرایش ۴- ابتدا - مسکوک نقره - مایه حیات - باتری - گواه ۵- ساز تیره - گره - گرامی تر - پرنده شکاری ۶- زیر دست - خجل - ..... تاب مستوری ندارد / چو در بندی ز روزن سر برآرد ۷- گفت و گو - بالش کوچک تزیینی که برای تکیه دادن روی مبل گذاشته می شود - جوانمرد - وسیله تکثیر قارچ ۸- واحد پول چین - خزنده گزنده - از غلات - دانه کش بی آزار - سرباز نیروی دریایی ۹- سلاح کاشتنی - وسط - شیره چغندر - شهر - اسم ۱۰- حرف تردید - پارچه دریایی - از ترکیبات پروتئینی که به عنوان منبع ذخیره انرژی در فعالیت های ورزشی به کار می رود - عداوت - درون ۱۱- آرزو - از عوامل تولید فیلم - دام پزشک

عمودی: ۱- آویخته - اکسیر ۲- فلانی - هوس زن باردار ۳- حلقه ای فلزی در خودرو که میله در داخل آن حرکت می کند و برای کاهش اصطکاک بین دو سطح چرخان استفاده می شود ۴- یازده - ابله - گشاده ۵- شیوا - واحد شمارش اجسام استوانه ای - قوت لایموت ۶- سرما - دارایی ۷- دروازه - از حروف الفبا ۸- کلمه تعجب - اعلامیه - عدد مخصوص ۹- شل و افتاده - آموختنی مدرسه - ستیزه ۱۰- ستاره - باتلاق ۱۱- شارع - آب فرنگی ۱۲- خشک کن آزمایشگاه - مات - آقا ۱۳- تکرار حرف - صورت فارسی ابراهیم - بوی رطوبت ۱۴- ویژه نامه پنج شنبه روزنامه خراسان - کتف ۱۵- سنه - گوسفند جنگی ۱۶- مرتجع معروف - گوسفندزاده - شك ۱۷- جاده بی سر و ته - برازنده - ساز شاکی ۱۸- تاجر ۱۹- سبزی آبگوشت - شامخ ۲۰- روستای کوچک - پرستاری

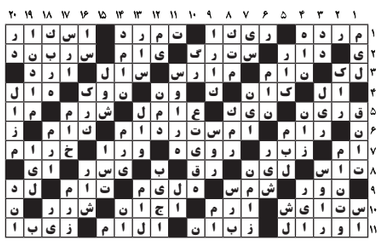

حل جدول شماره ۶۹۹۱

جدول سخت [شماره ۲۰۷]

طراح جدول: بیژن گورانی

افقی: ۱- موجود خیالی که روی شخص خوابیده می افتد - از قدیمی ترین سالن های تئاتر تهران - شهری در مازندران - آن سوی سقف ۲- همین حالا - نقاش فرانسوی قرن هجدهم - ندا دهنده - پرهیز ۳- جوجه تیغی - مجسمه دیدنی و مشهور ریودوژانیرو - جنگجو ۴- ورزشی برای بدن سازی - پسر حضرت نوح(ع) - حبل الورید ۵- ثروتمند - از موتورهای جست وجوگر اینترنتی - خطی در دایره - کوهی در افغانستان - پراکندگی ۶- از الفبای انگلیسی - مجموعه شعری سروده زنده یاد مهدی اخوان ثالث - فیلسوف انگلیسی قرن بیستم ۷- مجموعه ای هماهنگ و همخوان - زادگاه خواجه عبدا... انصاری - از نام های دوزخ - واحد نظامی - مخفف تباه ۸- رفتارهای ناهنجار - پیروی - داستانی بلند نوشته محمود دولت آبادی ۹- صفاتی که ذات خداوندی از آن ها منزه است - تابلویی زیبا اثر هنرمندانه کمال الملک - ورم معده ۱۰- توانا و قدرتمند - مدارک - کلمه پرسش - هواپیمای بی موتور ۱۱- قسمتی از پا - ساعت بزرگ و مشهور کاخ وست مینستر لندن - گوشه ای در دستگاه شور - اندک.

عمودی: ۱- رمانی معروف از فابیان لاگر کویست، نویسنده سوئدی - پس از آن ۲- تهیگی - میزبان جام جهانی ۱۹۹۰ فوتبال ۳- نویسنده اتریشی رمان شطرنج باز - از صنایع ادبی ۴- ادویه تند - مقابل عمدی ۵- بی بهره - چاهك كف حوض ۶- عددی مفرد - واداشته شده - نت آخر ۷- حیران - گذرگاه باریك و كم عرض ۸- برادر افراسیاب در شاهنامه - باتلاق ۹- ذکر حاجیان در مراسم حج - خوابیدن ۱۰- صدمه بدنی - سوره پنجاه و ششم قرآن ۱۱- به طور مداوم - کوره ۱۲- باغبان - آرزو ۱۳- ستارگان - کوهی در قزوین ۱۴- گل ته حوض - رجوع ۱۵- بتی در عصر جاهلی - تروتازه - واحد قدیمی اندازه گیری طول ۱۶- جیوه - فلزی سمی و سرطان زا ۱۷- شاعر مشهور دوره مشروطه - رونق ۱۸- دریاها - تجزیه سلولی ۱۹- نام آتشکده ای معروف بوده در آذربایجان - دستی ۲۰- سرحد - سنجش از دور.

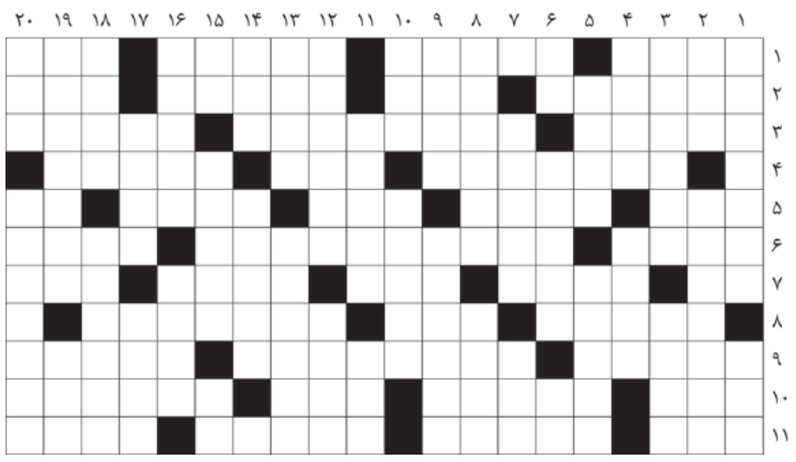

حل جدول شماره ۲۰۶